

TONSILLEKTOMIA

STRESZCZENIE ZALECEŃ

Translated by Wojciech Pisarek

Uwagi wstępne o zaleceniach PROSPECT

PROSPECT przedstawia klinicystom argumenty za i przeciw różnym interwencjom w leczeniu bólu pooperacyjnego, sformułowane na podstawie dowodów i opinii ekspertów. Klinicyści są zobowiązani do podejmowania decyzji uwzględniając stan kliniczny i lokalny stan prawny. W każdym przypadku należy sprawdzić miejscowe zasady ordynowania leków, o których mowa.

Stopnie zaleceń i poziomy dowodu

Stopnie zaleceń są określane zgodnie z poziomem dowodów, na których zalecenie jest oparte, a poziom dowodu jest określany przez jakość i źródło dowodu: ([Związek pomiędzy jakością badania a poziomem dowodu i stopniami zaleceń](#))

Ból po tonsillektomii

Tonsillektomia to jeden z najczęściej wykonywanych zabiegów chirurgicznych, a zwalczanie bólu po nim nadal jest wyzwaniem. Tonsillektomia jest jednym z najbardziej bolesnych zabiegów ([Gerbershagen 2013](#)), przypuszczalnie z tego powodu, że postępowanie przeciwbólowe jest nadal mało skuteczne ([Gerbershagen 2013](#); [Maier 2010](#); [Persino 2017](#)). Szczególne cechy tonsillektomii to: typ uszkodzenia tkanek, narażenie gojącej się rany na ruchy gardła podczas przełykania, ryzyko krwawienia i ograniczony wybór leków, zwłaszcza u dzieci.

Celem niniejszych wytycznych dla procedury jest zapewnienie klinicystom aktualnych dowodów dla stworzenia optymalnego postępowania przeciwbólowego po tonsillektomii, a zalecenia oparto na tychże dowodach, działaniach niepożądanych i rozważeniu ryzyka działań.

Choć wytyczne dla postępowania przeciwbólowego po tonsillektomii istnieją ([Ericsson 2015](#); [Paganelli 2014](#)), nie zastosowano w nich metodologii PROSPECT dla krytycznej oceny dostępnej literatury. Chodzi tu o systematyczne podejście oparte na dowodach, uwzględnienie podstawowego postępowania przeciwbólowego w ocenie skuteczności, znalezienie równowagi między skutecznością i bezpieczeństwem i zastosowanie metody delfickiej dla stworzenia końcowych zaleceń przez międzynarodową grupę anestezjologów i chirurgów.

Streszczenie zaleceń

Zalecane działania przed- i śródoperacyjne	
<ul style="list-style-type: none"> O ile nie zaznaczono inaczej, “przedoperacyjne” odnosi się do działań podjętych przed cięciem chirurgicznym, a “śródoperacyjne” do działań od wykonania cięcia chirurgicznego do jego zamknięcia leki przeciwbólowe powinny być podane w odpowiednim czasie (przed- lub śródoperacyjnie) w celu zapewnienia odpowiedniej analgezji we wczesnym okresie pooperacyjnym 	
Paracetamol i NLPZ	<ul style="list-style-type: none"> Podstawę postępowania przeciwbólowego powinien stanowić paracetamol (Stopień D) i NLPZ (Stopień A) podane przed- lub śródoperacyjnie i kontynuowane pooperacyjnie.
Deksametazon dożylnie	<ul style="list-style-type: none"> Jednorazowa dawka dożylna deksametazonu jest zalecana (Stopień A) dla jej działania przeciwbólowego i przeciwwymiotnego.
<i>Działania wspomagające</i>	
Akupunktura	<ul style="list-style-type: none"> Śród- lub pooperacyjna akupunktura jest zalecana jako działanie wspomagające (Stopień B)
<i>Do rozważenia jeśli podstawowe leki są przeciwwskazane</i>	
Gabapentynoidy	<ul style="list-style-type: none"> Można rozważyć gabapentynoidy przedoperacyjnie u pacjentów z przeciwwskazaniami dla leków podstawowych
Deksmedetomidyna	<ul style="list-style-type: none"> Deksmedetomidyna śródoperacyjnie może być rozważona u pacjentów z przeciwwskazaniami dla leków podstawowych
Ketamina	<ul style="list-style-type: none"> Ketamina dożylnie śródoperacyjnie (tylko u dzieci) może być rozważona u pacjentów z przeciwwskazaniami dla leków podstawowych <ul style="list-style-type: none"> Lek ten powinien być podany na początku operacji w jednorazowej dawce dożylniej.

Zalecane działania pooperacyjne

- O ile nie zaznaczono inaczej, "pooperacyjne" odnosi się do działań podjętych podczas lub po zamknięciu rany chirurgicznej
- leki przeciwbólowe powinny być podane w odpowiednim czasie (przed- lub śródoperacyjnie) w celu zapewnienia odpowiedniej analgezji we wczesnym okresie pooperacyjnym

Paracetamol i NLPZ	<ul style="list-style-type: none"> • Podstawę postępowania przeciwbólowego powinien stanowić paracetamol (Stopień D) i NLPZ (Stopień A) podane przed- lub śródoperacyjnie i kontynuowane pooperacyjnie.
Opioidy	<ul style="list-style-type: none"> • Opioidy powinny być zarezerwowane jako leki ratunkowe w okresie pooperacyjnym (Stopień D).
<i>Działania wspomagające</i>	
Miód	<ul style="list-style-type: none"> • Miód pooperacyjnie jest zalecany jako działanie wspomagające (Stopień B).
Akupunktura	<ul style="list-style-type: none"> • Śród- lub pooperacyjna akupunktura jest zalecana jako działanie wspomagające (Stopień B).

Działania, które NIE są zalecane

Działania w postępowaniu przeciwbólowym w tonsillektomii, które nie są zalecane

	Działanie	Powód niezalecania
Przed- i śródoperacyjnie	Ostrzyknięcie tkanek wokół migdałka lub miejscowa aplikacja leku miejscowo znieczulającego	Udowodniony krótkotrwały efekt, ale istnieje obawa poważnych działań ubocznych
	Ketamina doustnie lub miejscowo	Skąpe dowody swoiste dla procedury
	Lidokaina w sprayu	Brak dowodów swoistych dla procedury
	Siarczan magnezu	Brak dowodów swoistych dla procedury
	Ostrzyknięcie tramadolem	Brak dowodów swoistych dla procedury
Pooperacyjnie	Deksametazon	Brak dowodów swoistych dla procedury

Ogólne zalecenia PROSPECT

Ogólne zalecenia PROSPECT w postępowaniu przeciwbólowym w tonsillektomii

Zalecenia w postępowaniu przeciwbólowym po tonsillektomii	
Działania przed- i śródoperacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Paracetamol (Stopień D) • NLPZ (Stopień A) • Deksametazon dożylnie (Stopień A) • Przedoperacyjnie gabapentynoidy, lub śródoperacyjnie ketamina (u dzieci), lub śródoperacyjnie deksmedetomidyna mogą być rozważone u pacjentów z przeciwwskazaniami dla leków podstawowych • Akupunktura wspomagająco (Stopień B)
Działania pooperacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Paracetamol (Stopień D) • NLPZ (Stopień A) • Opioidy ratunkowo (Stopień D) • Wspomagająco: <ul style="list-style-type: none"> ○ Akupunktura (Stopień B) ○ Miód (Stopień B)